

***Midden tussen
de Mensen***

PROGRAMMA CDA LEERDAM 2014-2018

<i>Inhoudsopgave</i>	<i>Pagina</i>
1. Inleiding	3
2. Vertrouwde actuele waarden	4
3. Onze keuze: Midden tussen de Mensen	4
4. Thema's	5
5. Actieve betrokkenheid	5
5.1 Subsidies voor een samenleving die samenredzaam is	5
5.2 Mantelzorg	6
6. Armoedebestrijding	6
6.1 Voedselbank	6
6.2 Een gemeente die faciliteert	7
7. Veiligheid	7
7.1 Openbare orde en veiligheid	7
7.2 Brandpreventie	7
7.3 Verkeersveiligheid	8
8. Jong & Oud	8
8.1 Kinderen zijn de toekomst	8
8.1.1 Onderwijs	8
8.1.2 Maatschappelijke stage	9
8.1.3 Veilig spelen	9
8.1.4 Multifunctionele kinderboerderij	9
8.1.5 Kinder- en Tienercollege	9
8.1.6 Doorgroei van M3	9
8.1.7 Sport	10
8.1.8 Vrijwilligers	10
8.2 Waardering voor ouderen	11
8.3 Zorg voor ouderen	11
9. Zorg	12
10. Open en respectvol: Vriheyten is om gheen ghelt te coop	13
11. Ruimte voor Ondernemers	13
11.1 Startende ondernemer is welkom in de gemeente Leerdam	14
11.2 Gemeente Leerdam voortrekker uitvoering Participatiewet	14
11.3 Slim gebruik van ruimte	14

<i>Inhoudsopgave (vervolg)</i>	<i>Pagina</i>
11.4 Toerisme	14
11.5 Taskforce Bedrijvigheid	14
11.6 Koopzondag	15
12. Leefbaarheid	15
12.1 Geef boeren de ruimte	15
12.2 Leefbaar in de wijk	16
12.3 Houdt ouderen er bij betrokken	16
12.4 Parkeren in het centrum	16
13. Financieel betrouwbaar	16
14. Open vizier naar de wereld om ons heen	17
14.1 Lokale samenwerking	17
14.2 Fair Trade	17
15. Hoop	18
16. Vertrouwde en nog steeds actuele CDA-waarden	18
17. Tenslotte	19

1. Inleiding

Wegen, nieuwbouw, economie, begroting, crisis, extra taken voor de gemeente, bezuinigingen, etc. Allemaal belangrijke onderwerpen, waarmee het gemeentebestuur druk is en zal blijven. En uiteraard is dat ook belangrijk, maar de basis van een gemeenschap, van een dorp, van een stad, wordt gevormd door mensen, mensen zoals u. Mensen met een hoofdletter, omdat ieder Mens belangrijk is en mee mag doen. En daar wil het CDA zijn, Midden tussen de Mensen. Mensen die met elkaar een maatschappij vormen waarin we graag willen leven, welke achtergrond je ook hebt en waar je ook woont, in Oosterwijk, Kedichem, Schoonrewoerd of Leerdam. U bent begonnen met het lezen van het CDA programma voor de gemeente Leerdam. Een programma dat is geschreven voor de verkiezingen van de gemeenteraad in maart 2014 en dat leidraad is voor onze politieke keuzes in de periode 2014 – 2018: Midden tussen de Mensen.

Bart Bruggeman
Lijsttrekker CDA Leerdam

2. Vertrouwde actuele waarden

Uiteraard kan er veel gebeuren in een periode van vier jaar. Daarom heeft het programma een dynamisch karakter en geeft het richtlijnen en denkrichtingen op basis waarvan het CDA beslissingen in de toekomst zal nemen. Maar het geeft ook duidelijke keuzes aan, keuzes waarvoor wij staan. “Midden tussen de Mensen” vloeit voort uit de vertrouwde en nog steeds actuele waarden: gespreide verantwoordelijkheid, publieke gerechtigheid, solidariteit en rentmeesterschap. Waarden die waardevol blijven en die we verderop in dit programma vertalen in hedendaagse taal. Deze waarden vormen ook de toetssteen voor de CDA leden én de CDA kiezers bij beoordeling van het gevoerde beleid en voor de invulling van nieuw beleid, gedurende de periode 2014 – 2018. Zo blijven de CDA leden en de CDA kiezers, onze basis in de Leerdamse gemeenschap, betrokken bij het besturen van de Gemeente Leerdam.

3. Onze keuze: Midden tussen de Mensen

Het geheim van de samenleving is dat mensen ergens bij willen horen. We zien in onze samenleving echter andere trends. We trekken ons terug op onszelf. We voelen ons vaker onveilig. We missen respect op straat. We klagen over te veel regels in de zorg en het onderwijs. In onze wijken vereenzamen veel ouderen, omdat er in alle drukte naar hen niet wordt omgekeken. Als CDA leggen we ons niet neer bij deze trends. Vanuit ons christelijk mensbeeld staat centraal dat je niet voor jezelf, maar voor een ander leeft. Daarbij past geen anonieme wijk en geen gemeente die alles voor je regelt. Het CDA kiest bewust voor de samenleving. Wij geloven oprecht in het oplossend vermogen van mensen en organisaties zelf. Daarbij past geen liberale gedachte, waarbij alleen de markt de vrije loop krijgt met een groot aantal winnaars, maar ook veel verliezers. En ook de sociaaldemocratische weg, waarop via de overheid de samenleving sterker gemaakt moet worden en mensen klein worden gehouden, is niet onze keuze. Het CDA wil juist aan onze gemeenschappen bouwen, waarbij het eigen initiatief van Mensen wordt aangemoedigd.

4. Thema's

Het CDA is in haar wezen toekomstgericht en laat zich inspireren door de belofte van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. In het besef dat deze belofte niet alleen door mensen gemaakt en waargemaakt kan worden, durft de partij niettemin te dromen van en te werken aan een samenleving die een schaduw vooruit werpt van het visioen van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. In dit ideaalbeeld leven mensen in vrede samen, zijn op elkaar betrokken, helpen elkaar en zijn bereid de ander te accepteren en respecteren zoals die is. De samenleving die het CDA voor ogen staat laat zich schetsen aan de hand van de volgende thema's:

- Actieve betrokkenheid
- Armoedebestrijding
- Veiligheid
- Jong & oud
- Zorg
- Open en respectvol
- Ruimte voor Ondernemers
- Leefbaarheid
- Financiële betrouwbaarheid
- Open vizier
- Hoop

5. Actieve betrokkenheid

Nederland loopt wereldwijd voorop als het gaat om maatschappelijke organisaties en het aantal mensen dat daarbij betrokken is. Al eeuwenlang oefenen we om problemen met elkaar aan te pakken, activiteiten te ontplooiën, muziek te maken, te sporten, etc., in buurten, in verenigingen, in stichtingen, in netwerken. Nederland en zeker ook de gemeente Leerdam is vanouds een samenleving met tal van bloeiende initiatieven van onderop. Laat dit zo blijven. Het CDA juicht deze initiatieven toe.

5.1 Subsidies voor een samenleving die samenredzaam is

Het subsidiebeleid binnen Leerdam staat onder druk door de noodzakelijke bezuinigingen. Desondanks staat het CDA vierkant achter het bestaande Beleidskader Subsidies 2012-2015, omdat we hiermee de sociale vitaliteit van de lokale gemeenschap in stand houden en stimuleren. Sociaal omdat het gaat om het ondersteunen van activiteiten van mensen en onderling contact van mensen in de wijken en dorpen van de gemeente Leerdam. Vitaal, omdat het er om gaat om de plaatselijke samenleving leefbaar te maken en te houden. Die benadering kiezen we in de toekomst ook bij de discussie over het nieuwe Beleids Kader 2016-2020. Maar In het nieuwe Beleids Kader zal ook aandacht moeten zijn voor ondersteuning van een samenleving die samenredzaam is. Sociale vitaliteit, preventie, vroegsignalering en ondersteuning van mantelzorgers (mensen die langdurig onbetaalde zorg verlenen aan een familielid of andere naaste met een ziekte of handicap) en vrijwilligers krijgen dan meer prioriteit.

Deze ondersteuning kan ook worden geboden door educatie aan besturen en vrijwilligers, waardoor het verenigingsleven wordt versterkt door middel van kennis.

5.2 Mantelzorg

Het CDA wil speciale aandacht voor de mantelzorg. Mantelzorgers helpen hun naasten op vele manieren, praktisch maar ook emotioneel. Zorgen voor een ander kan veel voldoening geven maar vaak is de zorg voor een naaste ook zwaar. Door middel van informatie en advies, cursussen, emotionele begeleiding en praktische hulp (respijtzorg om een dagje 'vrij' te nemen) dient deze speciale groep vrijwilligers te worden ondersteund.

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam:

- Geef ruimte aan en stimuleer initiatieven vanuit de samenleving
- Handhaaf het vastgestelde beleidskader Subsidies 2012-2015
- Houdt sociale vitaliteit van de gemeenschap in stand
- Ondersteun activiteiten die de Leerdamse samenleving samenredzaam maakt
- Ontwikkel een programma ter ondersteuning van de mantelzorg
- De Stichting Welzijn en het Steunpunt Mantelzorg dienen hiertoe gefaciliteerd te worden

6. Armoedebestrijding

In internationaal onderzoek komt Nederland gewoonlijk uit de bus als een van de gelukkigste landen ter wereld. Belangrijke voorwaarden voor dat geluk zijn onze rechtsstaat en democratie, onze vrijheid, onze tolerantie en ons besef van onderlinge solidariteit. Het is goed ons te realiseren, dat dit niet alleen onze eigen verworvenheden zijn, maar dat ook vorige generaties hier hard voor hebben gewerkt. Met de introductie van de marktwerking lijkt de onderlinge solidariteit onder druk te komen staan. Winnaars winnen veel, verliezers raken verder achterop. Uit dankbaarheid voor de luxe die we mogen hebben enerzijds en met aandacht voor de minderbedeelden in onze samenleving anderzijds, blijft het CDA vasthouden aan de traditionele waarde van onderlinge solidariteit. De bezieling van waaruit we leven leidt tot betrokkenheid met anderen.

6.1 Voedselbank

Mensen helpen is dan ook een vanzelfsprekendheid. Deze onderlinge solidariteit leidt ertoe dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen en dat we als gemeenschap een schild voor de zwakken zijn. Zo is de Voedselbank een vorm van solidariteit die helaas noodzakelijk is. Het CDA is van mening dat facilitaire steun vanuit de gemeente beschikbaar moet zijn en blijven.

6.2 Een gemeente die faciliteert

Bovendien dient de gemeente andere initiatieven te ontplooiën c.q. een faciliterende rol te spelen om met name de kinderen uit de armste gezinnen in Leerdam, gelijke kansen te geven om zich te ontplooiën. Maak gebruik van vrijwilligers zoals in een maatjesproject, een formulierenbrigade, lokale kerken en/of een Stichting Leergeld om bijstandgerechtigden te ondersteunen bijvoorbeeld bij aanvragen. Biedt (groepsgewijs) budgetcursussen aan en streef bij grote onoplosbare schulden naar een stabiel leven met schulden.

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam:

- Houdt vast aan het beginsel onderlinge solidariteit
- Facilitaire ondersteuning voor de Voedselbank Leerdam
- Geef alle kinderen gelijke kansen om zich te ontplooiën
- Maak gebruik van vrijwilligers en biedt budgetcursussen aan.

7. Veiligheid

Een vreedzame samenleving is een veilige samenleving. Criminaliteit, ook de zogenaamde “kleine criminaliteit”, veroorzaakt al snel een sfeer van angst en intimidatie. Een slagvaardige politie en een respectabele rechterlijke macht zijn daarom onmisbaar. En de zekerheid dat regels en normen er zijn voor iedereen, ook voor topbestuurders en banken.

7.1 Openbare orde en veiligheid

Openbare orde en veiligheid zijn basisbehoeften in onze samenleving in Leerdam. Die maken Leerdam leefbaar. Optimale inzet van BOA's (buitengewone opsporingsambtenaren), een streng gecontroleerd alcoholbeleid, een coffeeshop die actief inzet op voorkomen en ontmoedigen, het bestrijden van vandalisme door o.a. positieve acties (de zgn. knalfeesten) en uitbreiding van het cameratoezicht zijn actiepunten voor het CDA waar we ons de afgelopen jaren voor ingezet hebben en die in de komende jaren bovenaan ons veiligheidsverlanglijstje blijven staan. Daarnaast dient ook nauw te worden samengewerkt met woningbouwcorporaties waar de klachten vaak als eerste bekend zijn.

7.2 Brandpreventie

Brandpreventie moet hoog op de agenda blijven staan. Het installeren van rookmelders wordt bevorderd door voorlichting. Bij een eventuele ramp in onze gemeente zal de organisatie er moeten staan. Dat vraagt om goede, regionale afspraken en veel oefenen met de politie en de hulpdiensten.

7.3 Verkeersveiligheid

Een andere vorm van veiligheid is de verkeersveiligheid. Met de bezuinigingen op de openbare ruimte kunnen er situaties ontstaan die de verkeersveiligheid niet ten goede komen. De gemeente dient “verbeterdebuurt.nl” beter onder de aandacht te brengen zodat de inwoners van Leerdam de gemeente dwingen om, ondanks de bezuinigingen, de noodzakelijke werkzaamheden te blijven verrichten!

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam:

- Adequaat toezicht met hulp van buitengewone opsporingsambtenaren en camera’s
- Zorg voor handhaving van de bestaande regels met een slagvaardige politie
- Geef aandacht aan de veiligheid in en rondom huis
- Goede regionale afspraken over veiligheid
- Activeer en stimuleer het gebruik van “verbeterdebuurt.nl”

8. Jong en oud

Je zou hier twee aparte thema’s van kunnen maken. Maar dan misken je de verbondenheid van de generaties en ook de onderlinge solidariteit die nodig is om de samenleving die wij voor ogen hebben te realiseren.

8.1 Kinderen zijn de toekomst

Kinderen zijn de toekomst, ook van onze Leerdamse samenleving. En dus moeten we rekening met ze houden. Niet alleen in de manier waarop we onze woonwijken vormgeven, of in de aandacht voor goed onderwijs. Ook in onze opvattingen over relaties, ouderschap en carrière moeten we stilstaan bij wat kinderen nodig hebben. Juist kinderen kunnen ons de ogen openen voor het feit dat samenleven een kunst is, die oefening vereist.

8.1.1 Onderwijs

Niets heeft zoveel impact op een goede sociale integratie als onderwijs. Onderwijs vergroot de kansen van kinderen, jongeren en ouderen. We beseffen ons dat de bevoegdheid van gemeenten op het gebied van onderwijs niet groot is. Dat geeft veel scholen de positieve vrijheid om zelf te bepalen hoe goed onderwijs eruit ziet. Wel zijn de scholen in onze gemeente partners bij het signaleren en oplossen van problemen. Er is extra aandacht nodig voor sociale uitsluiting van kinderen en het verbeteren van leerprestaties. Daarbij is het goed leren van de Nederlandse taal een voorwaarde voor succesvol inburgeren. Onderwijs moet uitdagend zijn voor elk kind, dus ook voor hoog begaafde kinderen. Multifunctioneel gebruik van scholen juichen wij toe. De brede buurtschool als spil in het dorp en de wijk als een ontmoetingsplek die ook ’s avonds en in het weekend optimaal gebruikt wordt. Het vergroot de sociale samenhang en het gevoel van veiligheid.

8.1.2 Maatschappelijke stage

De maatschappelijke stage brengt jonge mensen in contact met verschillende groepen in de lokale samenleving. Hoewel het kabinet het nodig vindt de stage af te schaffen, wil het CDA de maatschappelijke stage in de Gemeente Leerdam graag behouden. De gemeente ondersteunt dit met een budget en zoekt samen met scholen en instellingen naar een zinvolle invulling van deze lokale stage. Het geeft jongeren zelf de kans om te ontdekken hoe leuk het is om iets te doen voor anderen, de buurt, de politiek, de vereniging, etc. . Dat is goud voor de toekomst van Leerdam.

8.1.3 Veilig spelen

Een kindvriendelijk dorp of wijk wordt ook bevorderd door het uitbreiden van de 30-kilometer gebieden in onze gemeente. Iedereen rijdt in de woonwijk maximaal 30 kilometer per uur! Tot slot moeten kinderen ook buiten kunnen spelen. Elke buurt moet dan ook beschikken over een speelveldje en/of pannaveldje. De inrichting van dergelijke speelplaatsen zal in overleg met de (kinderen in de) wijk of dorp moeten plaats vinden.

8.1.4 Multifunctionele kinderboerderij

In de afgelopen raadsperiode had het CDA graag de komst van een kinderboerderij gerealiseerd. Het blijft onze inzet dit in de komende raadsperiode te realiseren. Niet alleen omdat het leuk is voor kinderen en omdat onze gemeente aantrekkelijker wordt voor gezinnen om te wonen maar ook om te fungeren als sociaal-maatschappelijke voorziening waar ouderen kunnen klussen, dagbesteding kan plaats vinden, waar jongeren met een handicap een werkplek kunnen vinden en scholen invulling kunnen geven aan onderwijsprojecten. Zo kan op de kinderboerderij ook de bewustwording over voedselvoorziening worden gestimuleerd door (zelf) groenten en fruit te verbouwen. Als de kinderboerderij kan worden gecombineerd met een stadspark met sportvoorzieningen en speeltoestellen, ontstaat er een levendige openbare plek in Leerdam waar heel veel inwoners veel plezier aan beleven. De locatie die het CDA voor ogen heeft is het terrein bij de jachthaven, vlakbij het centrum.

8.1.5 Kinder- en Tienercollege

Om de stem van de kinderen beter tot haar recht te laten komen, wil het CDA jaarlijks zowel een Kinder- als een Tienercollege installeren, waarbij de kinderen daadwerkelijk een beperkt budget ter beschikking krijgen om een plan te realiseren.

8.1.6 Doorgroei van M3

Met M3 heeft Leerdam een geweldig jongerencentrum. Hoewel het centrum momenteel kampt met het negatieve imago van de wijk, zijn er veel positieve ontwikkelingen in de wijk en in het jongerencentrum. Het CDA ziet kansen om de bezetting uit te breiden. Naast de gebruikelijke activiteiten kan er ingezet worden op kunstexposities, cultuur, educatie, toneel en muziek, dit specifiek gericht op jongeren. Het is belangrijk om het jongerenwerk in de kleine ruimte meer los te koppelen van het gebruik van de grote zaal zodat M3 kan doorgroeien.

8.1.7 Sport

Sport is maatschappelijk goud, dat in onze gemeente verzilverd moet worden. Op school en in de sportvereniging is sport en bewegen nodig om kinderen en volwassenen de mogelijkheid te bieden om samen plezier te hebben, de strijd aan te gaan tegen overgewicht bij kinderen en kennis te maken met vrijwilligerswerk. Daarvoor is alleen sportaccommodatiebeleid niet voldoende. Vanuit de gemeente dient een samenhangend beleid te worden ontwikkeld m.b.t. sport waarin o.a. onderstaande zaken aan de orde moeten komen:

1. Gemeente Leerdam is gestart met de inzet van de combinatiefunctionarissen. Deze moeten nog meer worden aangestuurd om kinderen die niet sporten, te verbinden met Leerdamse sportverenigingen zodat de kinderen gaan sporten in verenigingsverband. Dat is goed voor de kinderen en goed voor de sportverenigingen!

2. De meeste Leerdamse sportverenigingen kunnen bestuurlijk hun boontjes prima doppen. Maar door het wegvallen van gemeentelijke subsidies voor met name de binnensportverenigingen en door de terughoudendheid van sponsors in deze crisisperiode, zien we dat deze verenigingen met moeite financieel kunnen overleven. Deze financiële tegenvallers vertalen in contributieverhogingen, maakt van sport een activiteit die moeilijker bereikbaar wordt. Het CDA maakt zich er hard voor, dat in de komende raadsperiode elk kind in onze gemeente ondanks financiële problemen thuis, moet kunnen blijven sporten. CDA wil dat bereiken door meer bekendheid te geven aan de activiteiten van Stichting Leergeld die zich daar in het kader van armoedebeleid reeds mee bezig houdt.

3. De combinatiefunctionarissen dienen het sportcafé verder te ontwikkelen tot een professioneel sportplatform waarin sportbesturen en andere commissies met elkaar kennis maken zodat ze kunnen leren van elkaar en waar nodig kunnen samenwerken dan wel samen kunnen optrekken. Dit sportplatform is dan ook dé serieuze gesprekspartner voor de Gemeente voor wat betreft het maken van afspraken over de te betalen (lokale) belastingen, het ontwikkelen van beleid m.b.t. Fair Play en het in de toekomst gezamenlijk realiseren van een goed geoutilleerde sportaccommodatie in onze gemeente.

8.1.8 Vrijwilligers

Jong en oud worden met elkaar verbonden in de vorm van vrijwilligers. Het zijn de vrijwilligers die de jonge generatie leren sporten en muziek maken, accommodaties onderhouden, het enthousiasme doorgeven, de activiteiten zoals het schoolvoetbal en het Timmerdorp organiseren, het stadspodium open houden, de wereldwinkel runnen, etc. Allemaal activiteiten die zonder vrijwilligers niet zouden bestaan en onze Gemeente niet zo levendig zouden maken. De tomeloze inzet van al die vrijwilligers verdient vanuit de gemeente een aanmoediging. Als CDA willen we op 7 december, de Nationale Vrijwilligersdag, alle Leerdamse vrijwilligers in het zonnetje zetten tijdens een feestelijke bijeenkomst op een tijdstip dat ze in de gelegenheid zijn om allemaal te komen! Want vrijwilligers zijn druk bezet!

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam:

- Passend, bereikbaar en breed onderwijsaanbod in Leerdam
- Samenwerking tussen Gemeente en onderwijsinstellingen in Leerdam
- Multifunctioneel gebruik van scholen
- Lokaal handhaven van de maatschappelijke stage
- Veilige woonwijken met speelmogelijkheden
- Realisatie 'brede'(multifunctionele) kinderboerderij in combinatie met stadspark
- Kinder- en Tienercollege
- Ontwikkeling van sportbeleid waarbij Gemeente samen met verenigingen optrekt
- Waardering voor vrijwilligers

8.2 Waardering voor ouderen

Het CDA ziet een samenleving waarin ouderen worden gezien in hun kracht en daarop worden aangesproken. Een samenleving waarin de ouderen actief zijn in de opvang van hun kleinkinderen. Waarin ouderen elkaar de helpende hand bieden. Een samenleving waarin ouderen in hun waarde worden gelaten en hun kracht, kunde, ervaring en kennis worden gekend en ingezet. Het is mede dankzij de inzet van vele ouderen dat er een bloeiend vrijwilligersleven bestaat waarvan ook de jongeren de vruchten plukken.

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam:

- Het ondersteunen van een actief ouderenbeleid dat mensen samenbrengt, hen betreft bij beleidsontwikkeling en voorkomt dat mensen niet meer in beweging komen en vereenzamen;
- Mensen in staat stellen te kunnen blijven zorgen in en rond hun eigen woning en daarop gerichte (bouw)plannen voor m.n. tijdelijke voorzieningen coulant behandelt.
- Bij ieder bouwplan zal aandacht moeten zijn voor 'de levensloopbestendigheid' van de woningen

8.3 Zorg voor ouderen

De landelijke overheid zal in de komende jaren tal van (zorg) voorzieningen overhevelen van het landelijke naar het lokale niveau. Dat geeft kansen voor de gemeente maar ook risico's. Omdat er tevens een bezuinigingsslag plaats vindt, kunnen de voorgenomen maatregelen een negatieve uitwerking hebben op de zwakkeren in de samenleving. In de praktijk zijn dit veelal de ouderen. Het CDA is van opvatting dat tweedeling in de zorg moet worden voorkomen. Extramuralisering van de zorg (zorg buiten de muren van een ziekenhuis of instelling) wordt de trend. In praktijk betekent dit dat ouderen minder snel in aanmerking komen voor een plaats in een verzorgingshuis. Langer thuis wonen mag dan niet leiden tot sociaal isolement en verwaarlozing. De (woon)wijk met zijn voorzieningen gaat een veel prominentere rol spelen.

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam:

- Bij alle plannen bovenal aandacht voor de zwakkeren en met name de ouderen. Zij mogen niet de dupe worden van veranderingen in de (zorg)voorzieningen;
- Een helder beleid wat betreft de WMO: persoonlijke relaties tussen organisaties, verzorgers en cliënten en een stimulerende betrokkenheid en goed overleg met de maatschappelijke organisaties en bijvoorbeeld patiëntenverenigingen;
- De scheiding van wonen en zorg heeft grote gevolgen. Primair voor de mensen, maar ook voor de gemeente, woningbouwcorporaties en zorginstellingen. Deze ontwikkeling dwingt tot (meer) samenwerking;
- Vereenzaming is een groot risico als ouderen langer zelfstandig blijven wonen. Zoals verderop ook wordt genoemd in ons programma onder leefbaarheid: betrek ouderen volop bij activiteiten;
- In samenwerking met zorgverleners kunnen voorzieningen worden samengevoegd in één gebouw, bijvoorbeeld bibliotheek, kinderopvang, behandelcentra in een zorginstelling, Centrum voor Jeugd en Gezin, Jeugdzorg en ouderenwelzijn. Het CDA is voorstander van dergelijke initiatieven en wil dat de gemeente dit faciliteert en aanmoedigt. Op deze manier kunnen de voorzieningen in onze gemeente blijven voortbestaan. Naast efficiency en het delen van kennis wordt hiermee ook de onderlinge ontmoeting en daarmee de gemeenschapszin in een wijk of dorp bevorderd.
- We willen graag in samenwerking met Kleurrijk Wonen een complex voor Molukse ouderen realiseren in de Broekgraaf direct naast de Molukse wijk met daarbij een multifunctionele ruimte die ook als gemeenschappelijke ruimte gebruikt kan worden.

9. Zorg

In de zorg is voorkomen bij uitstek beter dan genezen. Dat vraagt om een zo gezond mogelijke levensstijl. Actieve en zelfstandige mensen zijn van belang voor een samenleving waarin naast eigen kracht ook medeverantwoordelijkheid een plaats heeft. Daar waar mensen (tijdelijk) niet in staat zijn om geheel op eigen kracht deel te nemen aan de samenleving, zoekt de gemeente een passende oplossing. Zorg en ondersteuning moeten zo dicht mogelijk bij de mensen georganiseerd worden. Daarbij wordt gekeken naar het sociale netwerk bestaande uit mantelzorgers, familie, vrienden, burens, maar ook van vrijwilligers en maatschappelijke organisaties. Het tijdig signaleren van problemen en het voorkomen van vereenzaming is ten gunste van mensen en voorkomt tevens de vraag naar duurdere voorzieningen. Dat is nodig, zodat die voorzieningen kunnen blijven bestaan voor mensen die het echt nodig hebben.

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam:

- Zet in op preventie en vroegsignalering, bijvoorbeeld via het consultatiebureau, het Centrum voor Jeugd en Gezin en het sociale wijkteam;
- Geef de wijkverpleegkundige een belangrijke rol in het sociale wijkteam als schakel tussen het wijkteam en de huisartsen;
- Voer de gedachte `1 gezin – 1 plan – 1 coördinator – verder in;
- Er wordt een groter beroep gedaan op mantelzorgers. Een goede ondersteuning is belangrijk. Dat kan door het inzetten van vrijwilligers, een mantelzorgmakelaar die regeltaken overneemt of respijtzorg. Zo worden mantelzorgers minder belast;
- Ga uit van vraagsturing op individueel niveau. Daarbij zijn 4 levensdomeinen van belang: gezondheid, sociale contacten, zinvolle dagbesteding en sociale zekerheid. Als je niet in staat bent om aan 3 van de 4 domeinen te voldoen, neemt de (duurdere) zorgvraag toe.

10. Open en respectvol: Vriheyten is om gheen ghelt te coop

Nederland en zeker ook Leerdam, heeft een oude traditie als het gaat om in vrijheid samenleven van mensen met een heel verschillende levensbeschouwelijke en culturele achtergrond. Zo is de Glasfabriek in Leerdam opgericht door een Boheemse familie! Natuurlijk gaf en geeft dat soms spanningen. De eeuwen door hebben we laten zien dat het mogelijk is om respectvol en verdraagzaam om te gaan met al die verschillen, en dat ze verrijkend kunnen zijn. Er is geen enkele reden waarom we die lessen uit het verleden niet mee zouden nemen naar de toekomst. Zo begroeten we als CDA, naast de kerken die ge- en verbouwd zijn en worden, ook de nieuwe moskee in Leerdam West. Een verrijking voor het geestelijke en culturele leven in Leerdam. Vrijheid van godsdienst en vrijheid van meningsuiting gelden voor ieder Mens!

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam:

- Geef ruimte aan alle Mensen in Leerdam om zijn of haar geloof te beleven
- Verbind Mensen met elkaar

11. Ruimte voor Ondernemers

Zelf initiatief nemen en werken voor ons dagelijkse brood zit Leerdammers in het bloed. Werklust en ondernemerschap spelen vanouds een grote rol in de morele vorming van mensen. Zeker in tijden van economische krimp en schaarste aan grondstoffen is het goed om die geest van ondernemerschap en innovatie aan te wakkeren.

11.1 Startende ondernemer is welkom in de gemeente Leerdam

Het CDA vindt het belangrijk dat als de startende ondernemer zich gesteund voelt door de gemeente en dat er meegedacht wordt met de ondernemer. Uitgangspunten aan het gemeenteloket moeten daarbij zijn: wat kan wel? Is er een alternatief? Wij helpen u verder!

11.2 Gemeente Leerdam voortrekker uitvoering Participatiewet

Werk is een middel bij uitstek om deel te nemen aan de samenleving en verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven of het eigen gezin. Ons uitgangspunt is: of je bent aan het werk, of je gaat naar school, of je levert een bijdrage door vrijwilligerswerk. Meer mensen zullen door de gemeente op een effectieve manier van de bijstand naar nieuw werk begeleid moeten worden. In de nieuwe Participatiewet wordt gesproken over het in dienst nemen van arbeidsgehandicapten door grotere werkgevers. In eerste instantie op vrijwillige basis, zo nodig door een quotumregeling. Het CDA vindt dat de gemeente hier de voortrekker moet zijn.

11.3 Slim gebruik van ruimte

Vanwege landelijke regelgeving is in Leerdam geen ruimte voor uitbreiding van het industrieterrein. Dit betekent dat we slim moeten omgaan met de bestaande ruimte: actief faciliteren en mogelijk maken dat grote, leegstaande panden opgesplitst worden voor kleine ondernemers en starters. Dit zou ook kunnen gelden voor grote, leegstaande winkelpanden in de binnenstad en startende middenstanders.

11.4 Toerisme

Het toerisme is een belangrijke motor voor de Leerdamse economie. Veel fietsers doen Leerdam aan of vertrekken vanuit Leerdam. Zorg voor voldoende fietsenstandaards in de binnenstad, maak het mogelijk om gemakkelijk auto's te parkeren bij de start van routes met toiletvoorziening en bandenpomp. Maak het mogelijk om ook op het Kerkplein een terras in te richten. Het CDA juicht de traditie van de zomerfeesten in de Leerdamse binnenstad toe. Op de Hoogstraat zijn de glasgaleries bepalend en deze straat is dus aantrekkelijk voor toeristen. De gemeente moet het stimuleren om leegstaande ruimtes op en rond de Hoogstraat aan te bieden aan glaskunstenaars en glasgaleriehouders. Zo kan een 'Glasstraat' worden gecreëerd. Dit is een aantrekkelijke straat waar 'ons' glas centraal staat en waarbij verbinding moet worden gezocht met de glasroute.

11.5 Taskforce Bedrijvigheid

Om de ondernemerszin in Leerdam op peil te houden, dienen de Gemeente, bedrijven en belangenverenigingen gezamenlijk op te trekken en ideeën te ontwikkelen over de economische toekomst van Leerdam. Het CDA pleit voor de opzet van een Taskforce Bedrijvigheid, waarin deze partijen met elkaar aan de slag gaan voor een gezond economisch klimaat in Leerdam. Deze taskforce heeft o.a. tot doel om:

- 1.** Een Young Business Community op te zetten waarin jong talent wordt gestimuleerd om ondernemer te worden. In deze YBC hebben zij toegang tot een goed lokaal netwerk, expertise en financieringsmogelijkheden.
- 2.** In samenwerking met MBO- of HBO-opleidingen een stagebank op te zetten om jongeren

(met name allochtone jongeren en jongeren met een beperking) te ondersteunen in het vinden van een kwalitatieve goede stageplek in Leerdam. Hierdoor ontstaat een win-win situatie: bedrijven maken gebruik van jonge mensen met nieuwe inzichten en de jonge mensen blijven verbonden met Leerdam!

3. De mogelijkheden te onderzoeken van een MBO opleiding Techniek in Leerdam die zich richt op de doorstroom vanuit het Heerenlanden College en die arbeidskrachten aflevert waar het lokale bedrijfsleven behoefte aan heeft.

11.6 Koopzondag

De koopzondag is voor ons niet vanzelfsprekend. Sterker nog, we hopen dat de Leerdamse middenstand terughoudend blijft, zoals tot op heden gebeurt.

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam:

- Benut beschikbare ruimte voor bedrijven maximaal
- Neem als gemeente het initiatief om bijeenkomsten te organiseren met bedrijven om de kansen en mogelijkheden van het in dienst nemen van bijvoorbeeld arbeidsgehandicapten te bespreken.
- Denk mee en faciliteer initiatieven om starters een kans te geven
- Maak en houdt Leerdam aantrekkelijk voor de fiets- en glastoerist
- Installeer een Taskforce Bedrijvigheid met duidelijke opdrachten

12. Leefbaarheid

Het spreekt voor zich dat Leerdam sociaal en ecologisch leefbaar moet blijven. De samenleving waaraan het CDA wil bijdragen gaat zorgvuldig om met natuur, planten en dieren.

12.1 Geef boeren de ruimte

Verantwoord en duurzaam boeren is voor het CDA een vanzelfsprekendheid, temeer daar dit economisch voordelen kan opleveren. Maak het de boeren mogelijk om extra activiteiten te ontplooiën om in hun bestaan te voorzien. Menig agrariër klaagt steen en been over de ambtelijke regelgeving, waardoor waardevolle plannen vaak in de kast blijven liggen of de eindstreep in de ambtelijke molen niet halen. Het CDA spant zich in voor een leefbare regelgeving, waarbij initiatieven niet alleen getoetst worden op afstandelijke regels, maar ook op inhoud. En wanneer regelgeving noodzakelijk is, dan stelt de gemeente zich dienstbaar op.

12.2 Leefbaar in de wijk

Leerdam is landelijk gelegen en zal te maken krijgen met krimp. Dit mag niet ten koste gaan van de leefbaarheid. Het rijke verenigingsleven is hierbij een kans die we als gemeente moeten grijpen en vasthouden. Het CDA vindt dan ook dat de gemeente het oprichten en het in stand houden van wijkverenigingen en wijk- en buurtbeheergroepen moet blijven ondersteunen. Deze initiatieven kunnen in de toekomst een steeds belangrijke factor worden met betrekking tot sociale cohesie. Daarnaast spelen zulke verenigingen een belangrijke rol in de signalering van diverse zaken die zich afspelen in een wijk. Een wijkvereniging kan dienen als 'linking pin' tussen lokale overheid en burger.

12.3 Houdt ouderen er bij betrokken

Mensen worden ouder maar vaak ook eenzamer. Zeker ook wanneer men aan huis gebonden is en hulp behoevend is. Het is belangrijk dat we deze eenzaamheid tijdig signaleren en proberen deze mensen te laten meedoen aan initiatieven en activiteiten in de wijk of dorp. Samenwerking met thuiszorgorganisaties is hierin een eerste stap. Een andere stap is om bijvoorbeeld in de Broekgraaf het bouwen in eigen beheer te stimuleren en combineer daarbij de woningen zowel voor jongeren als voor senioren.

12.4 Parkeren in het centrum

Het parkeerbeleid in het centrum maakt het voor bewoners lastig om hun auto bij huis te parkeren. Er zou ruimte kunnen worden gemaakt door personeel van winkels en bedrijven te stimuleren in de parkeergarage te parkeren.

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam:

- Geef agrariër de ruimte om zijn brood te verdienen en het platteland leefbaar te houden
- Ondersteun het verenigingsleven en de groepen in de wijk of buurt
- Signaleer tijdig eenzaamheid door samenwerking met thuiszorg

13. Financieel betrouwbaar

Een gezonde samenleving is een samenleving die ook financieel gezond is. Dat geldt voor de overheid, maar niet minder voor de gewone burger. We moeten ons realiseren dat financiële bomen niet tot in de hemel groeien. Dit betekent dat we keuzes moeten maken, niet elke wens kan worden vervuld. Wat is noodzakelijk, wat kan even wachten en wat is gewoonweg niet verantwoord om te doen. Hele lastige vraagstukken waarbij niet altijd een bevredigend antwoord kan worden gegeven. Liever soberheid, dan dat we onszelf rijk rekenen met geld van elkaar en van toekomstige generaties. Maar dit mag niet betekenen dat we niets meer kunnen of mogen doen in Leerdam. De gemeente moet er zijn wanneer Mensen met initiatieven komen, wanneer Mensen de gaten die mogelijk vallen, gaan invullen.

De gemeente moet er dan zijn om mensen met elkaar te verbinden, waar mogelijk om kennis over te dragen en om te faciliteren. Het CDA wil graag dat lasten voor burgers niet stijgen. Maar we geven daar geen garanties voor af. CDA Leerdam heeft zich bij het opstellen van het

verkiezingsprogramma niet primair laten leiden door financiële kaders. Als invalshoek is de Leerdamse samenleving gekozen: 'Midden tussen de mensen'. En als we de keuze voor Mensen maken dan weten we dat dit gevolgen kán hebben voor de lasten

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam:

- Ambities, mooie plannen, goede ideeën maar er is niet genoeg geld om ze allemaal uit te voeren. Dit betekent dat er keuzes moeten worden gemaakt. Keuzes die niet aan het Dr. Reilinghplein en in het Hofje moeten worden gemaakt maar door en samen met de Mensen van Leerdam.
- Wat de gemeente niet meer kan doen of gaat doen, kan worden opgepakt door Mensen. Ondersteun als gemeente deze initiatieven van de Mensen door kennis en verbindingen te leggen, waardering, positieve benadering. Het gaat niet alleen om geld.

14. Open vizier naar de wereld om ons heen

We zijn een sterk land en de gemeente Leerdam is een sterke stad, met stevige tradities. Juist daarom kunnen we de buitenwereld met een open vizier tegemoet treden.

14.1 Lokale samenwerking

We zoeken dan ook actief de samenwerking, binnen de Alblasserwaard / Vijfheerenlanden en met andere buurgemeenten, zoals Lingewaal en Vianen. Zo kunnen we ook de extra taken van de nationale overheid goed invullen en het niveau van de dienstverlening voor de Leerdamse burger op peil houden. Als voor dit doel een gemeentelijke herindeling noodzakelijk is, zal het CDA dit ondersteunen.

14.2 Fair Trade

Maar onze blik reikt verder. Grote, internationaal werkende ondernemingen in Leerdam hebben profijt van de Europese Unie. Maar het gaat ons om meer dan alleen economische belangen. Ook gedeelde waarden zoals vrijheid, democratie en rechtvaardigheid zijn hierin aan de orde. Dan kijken we over de Europese grenzen heen naar de ontwikkelings-samenwerking waar we grote waarde aan hechten, met name op grond van morele overwegingen. Het CDA was ook vol overtuiging de initiatiefnemer in Leerdam om Millenniumgemeente te worden en in de komende periode willen we realiseren dat we Fair Trade gemeente worden.

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam:

- Werk veel meer samen met andere gemeenten om het serviceniveau en kwaliteit van gemeente voor Leerdammers op peil te houden;
- Leerdam de stap naar Fair Trade gemeente laten zetten.

15. Hoop

‘Hoop’ is een kernwoord in de christelijke traditie. Hoop is een keuze, die betekent dat je de moeilijkheden scherp onder ogen ziet, en tegelijkertijd niet bij de pakken neer gaat zitten. Wie kiest voor de hoop kan de moed opbrengen om werken aan de toekomst vorm te geven, ondanks obstakels en problemen. Maar wel in het besef dat niet alles maakbaar is. Hoop maakt het mogelijk om de illusie van maakbaarheid op te geven, zonder cynisch te worden. Het CDA kiest uit overtuiging voor de hoop. Omdat alleen vanuit deze keuze het vergeven van fouten en samenleven met anderen mogelijk worden. In het groot en in het klein.

Concreet betekent dit voor CDA Leerdam: **MIDDEN tussen de MENSEN.**

16. Vertrouwde en nog steeds actuele CDA-waarden

In de uitwerking de hierboven genoemde thema’s vormen de al eerder genoemde vier klassieke uitgangspunten van het CDA – gespreide verantwoordelijkheid – publieke gerechtigheid – solidariteit en rentmeesterschap – voor CDA Leerdam de bezielde en bezielende richtlijnen en zullen ze dat ook zijn voor politiek en maatschappelijk handelen in de komende raadsperiode. Ze hebben nieuwe woorden en nieuwe beelden nodig om hun kracht te behouden:

16.1 Gespreide verantwoordelijkheid:

Voor het CDA begint politiek met de erkenning van maatschappelijk initiatief

Mensen, buurten, sportclubs, scholen, kerken, moskeeën, zorginstellingen, bedrijven: ze leveren allemaal een unieke bijdrage aan de samenleving. De overheid geeft al die verschillende mensen en organisaties het vertrouwen dat ze doen wat ze kunnen, de burger gunt de overheid de ruimte om te doen wat zij moet doen. Het draait hierbij om het begrip “vertrouwen”, dat de relatie tussen burgers en overheid wezenlijk anders toonzet dan de bestaande cultuur van controleren en afrekenen. Vertrouwen schept ruimte voor nabijheid, gemeenschapszin en de beleving van eigen professionaliteit. En vraagt van de overheid de bereidheid het risico te nemen dat het soms ook fout kan gaan.

16.2 Publieke gerechtigheid:

Het CDA staat pal voor de rechtsstaat als onmisbare voorwaarde voor de bescherming van menselijke waardigheid

De overheid is er om samenleven mogelijk te maken voor ons allemaal. Een strenge en betrouwbare overheid die grenzen stelt en onrecht bestrijdt is nodig om ruimte te scheppen voor al het goede dat mensen in de samenleving tot stand kunnen brengen. De overheid moet rechtvaardig zijn. Ze moet in haar optreden recht doen aan alle facetten van het mens-zijn en op die verantwoordelijkheid aanspreekbaar zijn. De overheid heeft een bijzondere verantwoordelijkheid als het gaat om de zorg voor wie kwetsbaar en afhankelijk zijn.

16.3 Solidariteit:

Het CDA zet in op betrokken burgers om de onderlinge verbondenheid te versterken

Wie geraakt is door het lot van de ander, kan niet anders dan in beweging komen. Persoonlijke geraaktheid gaat daarom vooraf aan de bereidheid tot financiële hulp of andere hulp. Ook in de door de overheid georganiseerde hulp moet die persoonlijke factor weer zichtbaar en voelbaar worden gemaakt. Vanwege het belang van onderlinge verbondenheid waardeert het CDA gezin en familie als de eerste en belangrijke oefenplaatsen voor moraliteit.

16.4 Rentmeesterschap:

Vanuit een besef van verbondenheid tussen de generaties voelt het CDA zich geroepen tot zorg voor natuur en cultuur

We hebben de natuur én de cultuur geërfd van onze (voor)ouders en te leen van de generaties die na ons komen. Dat vraagt dat we ook in onze omgang ermee verder kijken dan ons eigen belang en onze eigen tijd. Beheren en beheersen zijn niet voldoende. Om een betere samenleving achter te laten zijn ook creativiteit en innovatie nodig.

17. Tenslotte

Tot slot willen wij benadrukken dat de Leerdamse samenleving niet gemaakt wordt tijdens raadsvergaderingen in het Hofje aan de Kerkstraat of achter de bureaus aan het Dr. Reilinghplein. Samen in Leerdam, niemand uitgezonderd, maken we onze gemeente, onze samenleving. Als CDA bouwen we daar graag tijdens de komende raadsperiode weer aan mee. CDA Leerdam, Midden tussen de Mensen, samen met U!

Leerdam, januari 2014.